

HRVATSKA: Oštećene nadgrobne ploče na Starom jevrejskom groblju u Splitu

Draško Đenović, Centar 9 (www.centar9.info), Beograd 26. april 2014.

U periodu između 10. i 13. aprila 2014. godine, Staro jevrejsko groblje u Splitu, koje se nalazi na istočnim padinama Marjana još od 16. veka, našlo se na meti vandala koji su otvorili i polomili tri nadgrobne ploče i gvozdene ograde na grobnicama, dok je na četvrtoj grobnici ploča pomerena i polomljena. Takođe ukrasi na nekoliko grobova su razbacani i polomljeni. Policija je izjavila da su „po dojavi o oštećenju policijski dužnosnici izašli na teren i obavili očevid“ te da tragaju za počiniocima. Ana Lebl, predsednica Jevrejske opštine u Splitu je kako prenosi Jewish Heritage Europe izjavila da vandalizam „nije bio praćen nikakvima grafitima, patolama i porukama koje upućuju na antisemitizam.“

Jevrejsko groblje u Splitu, u kome prema popisu iz 2011. godine živi 22 Jevreja, zaštićeni je spomenik kulture od 5. marta 2012. godine, a prema podacima splitske Jevrejske opštine do kojih je došao Centar 9 osnovano je još 1573. godine i ima više od 700 grobova s čitkim spomenicima podignutima od 18. do 20. veka s hebrejskim natpisima i imenima na hrvatskom, italijanskom i nemačkom jeziku. Najstariji spomenik je iz 1717. godine, a spomenici su uglavnom u obliku sarkofaga, pisani sefardskim pismom.

Inače ovo groblje koje se nalazi na uzvišici 15-ak minuta hoda od centra Splita je zaključano, a posetioci ga mogu obići na upit u obližnjem kafiću „Vidilica“ gde imaju ključeve.

Poslednja sahrana na groblju je obavljena 1945. godine kada je groblje zatvoreno i zaštićeno kao spomenik kulture, a od 1949. godine splitski Jevreji koriste deo javnog groblja Lovrinac, gde se nalazi i spomenik Holokaustu.

Imajući na umu zlu kob Jevreja tokom Holokausta, treba istaći da je naspram 22 današnja Jevreja, 1940. godine u gradu pod Marijanom živelo 284 Jevreja od kojih je ratne progone preživelo njih oko 150. U dva transporta 1943. godine – 11. marta u logor Jasenovac i 14. oktobra u logor Banjica upućeno je bez povratka 22 dece, 52 muškarca i 47 žena. 29 splitskih Jevreja poginuli su i kao borci u NOR-u.

Prema popisu stanovništva u Rep. Hrvatskoj iz 2011 godine u najmlađoj članici Evropske unije 509 osoba se deklarisalo kao etnički Jevreji, što je manje nego deset godina ranije kada se na popisu 576 osoba deklarisala kao etnički Jevreji. Ipak treba reći da se u popisu iz 2011. godine 266 Jevreja deklarisalo kao pripadnici judaizma naspram ukupne brojke od 536 osoba koje su se deklarisale kao pripadnici judaizma. To znači da polovina pripadnika ove veroispovesti sebe deklarišu za pripadnika druge etničke zajednice u Rep. Hrvatskoj. Ovaj podatak pokazuje porast od popisa iz 2001. kada se u Hrvatskoj 496 osoba deklarisalo kao pripadnici judaizma.

Od 509 članova Hrvatske jevrejske zajednice 266 osoba pripadaju judaizmu, čak 143 osobe deklarisale su se kao ateisti, dok je njih 16 katoličke, po troje pravoslavne i druge hrišćanske konfesije, a jedna osoba protestanstke veroispovesti.

